

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba Puerto Rico, y Extranger, 5

DIMECRES DE CENDRA (Dibuix de MARIANO FOIX.)

Els uns a fora menjant
els altres aquí resant.

ENTERRO DEL CARNESTOLTAS MUNICIPAL

¡De setze, de setze!
 ¡De setze 'l vil!
 ¡El plano de reforma
 s' acaba de morir!

CRÓNICA

D. Manuel Durán y Bas desenganyat de la política ha tornat á las sevas bledas, verdura propia de la Quaresma, de una Quaresma que per l'ex-ministre de Gracia y Justicia va comensar alguns mesos avants que la principiada 'l passat dimecres.

Com á fill lilegítim y natural de una racció de la ignocenta hortallissa, concebut en lo moment de digerirla beatíficament, repantigat en la butaca, l' una cama damunt de l' altra, hem de considerar el telegrama que 'l día 23 va dirigir á n' en Silvela, y que diu aixís, copiat lliteralment:

«Absolutamente retraído, desde mi regreso, de toda intervención en la cosa pública, son constantes mis sentimientos de adhesión á la dinastía y á la unidad de la patria.»

Es á dir:—Com á home polítich ja hi fet á tots, Sr. Silvela. No 'm fico ni penso ficarme en res, ni ho crech necessari. ¿Corren tal vegada algun perill la unitat de la patria y la dinastía? Donechs consti per lo que puga convenirli, que aquí m' estich molt tranquil, sense recordarme per res, ni dels catalanistas, ni de Catalunya.

Als catalanistas bó será observals'hi que aixís acaban els grans prestigis que alguns d' ells han procurat elevar á la quinta potencia. Per lo que toca al Sr. Durán y Bas, ja 'l poden embolicar ab una fulla de bleada.

¿Y qué dirém del bisbe Morgades?

Sigué la seva famosa pastoral, no diré una pica en Flandes, pero sí un bácul en Castella, quan no per altra cosa per l' alborot que produhí y per las discussions apassionadas que suscitá en el Parlament.

Gran ocasió se li ofería al Prelat de anarse'n á Madrit á encararse ab los seus adversaris, sortint briosamente á la defensa de la seva obra: senador es, elegit per la Económica de Amichs del País, y vé obligat á pendre part en los traballs del Parlament. Si no li interessa la sort del país que allí s' está debatent; si res li diu la plaga de tributs arbitrats per en Villaverde, que l' un darrera l' altre van sortint aprobats, son amor propi de prelat de la Iglesia y de catalanista deuría estimularlo á anar á renyir una batalla, posant en lo lloch degut el seu dret y la conveniencia del seu acte.

Y res... No s' ha mogut. Se ha tancat á la capella de Santa Llucia, y tots els reparos, totas las observacions que se li fan se las escolta com si li diguessen Llucia.

Si alguna manifestació 's permet fer, la dedica á n' en Silvela. Tal per lo menos ens mou á creureho lo que l' home de la daga va declarar fa pochs días en plé Congrés, quan á n' en Romero Robledo li tornava encare á la boca la mal pahida pastoral del bisbe.

—«El govern—va dir—intervingué prop del Doctor Morgades empleant medis morals, y 's congratula en poder afirmar que 'l bisbe de Barcelona no tornarà en lo successiu á publicar pastorals que sense constituhir delicte no son tampoch prudents.»

¿Que pot haver mediat en l' assumpto per arribar á un resultat tan trist? ¿Algun telegrama com el de D. Manuel Durán y Bas? ¿Alguna carta encare mes humil? Bó sería en tot cas que 's publiquessin, puig mentres no 's dongan á llum, qualsevol s' imaginará al President del govern donant á un prelat de la Iglesia una fregada de orelles per la seva imprudencia, y al bisbe de Barcelona cayent de jonolls, plegant las mans y dihent:

—Perdoni, Sr. Silvela: no hi tornaré may mes.

Bé arribará 'l catalanisme á la consecució dels seus propósitos, contant ab uns *capdills* tan enérgichs com l' ex-ministre de las bledas y 'l bisbe de las xirivías!

**

Sens dupte donant mostres de aquesta tendencia á ferse enrera ó á deixarse caure al primer contratemps es com se preten posar en evidencia la decantada superioritat de la rassa catalana sobre la dels pretesos dominadors de Catalunya.

¡Quín desengany pels que tan engrescats estavan ab las classificacions craneológicas del Doctor Robert, quan va collocarnos entre 'ls mesaticéfalos!...

Si 'ls semitas dominan als aris, será degut sens dupte á que totas las empresas dels aris en l'ayre 's desvaneixen.

Una de las manifestacions mes positivas de la personalitat de un poble es la que 's refereix al cultiu de la seva vida intelectual: las lletas, las ciencias y las arts pugnant per adquirir fesomia propia, ennobleixen y vigorisan al poble que las cultiva. El catalanisme intelectual ningú 'l reбуja, ni aquells que 's negan á aceptar, per crérelas inconvenients, las solucions mes ó menos radicals del catalanisme polítich y económich.

Donchs també aqueix catalanisme de las arts, de las ciencias y de las lletas va de capa cayguda de una manera llastimosa.

Prescindeixo dels esforços aislats del escriptor que dona á llum un llibre, del artista qu' executa un quadro ó bé una estatua, del núcleo de amichs qu' ensaja la publicació de una revista; traballs laudables sens dupte, pero pobres en resultats: esforços dignes d' encomi, pero que solen perdre's en el desert de la indiferencia pública.

La vida intelectual per valer y poder alguna cosa ha de ser colectiva. Aquí á Barcelona deuría sobreixir de la única corporació fundada al any 60, pera fomentarla. Me refereixo al *Ateneo*. ¿N'

hi ha cap altra, que per la seva tradició y pel seu objectiu pugua ni pretenga disputarli aqueixa representació?

Donchs l' *Ateneo* vejeta avuy ensonyat, enso-pit, casi descomponentse. Desde que l' han fet catalanista casi ha deixat de ser *Ateneo*. La cátedra permaneceix muda. La biblioteca té encare alguns concurrents, predominant empró 'ls que hi van á distreure's mirant sants sobre 'ls que hi van á estudiar. De las penyas n' han desaparecut els núcleos intelectualistas pera deixar lloch ex-clussivament als que no saben parlar d' altra cosa que de las divisions mesquinas que minan al catalanisme polítich, representat per *La Renaixensa* y *La Veu de Catalunya* (*La Patim* y *La Perdiu*, per mals noms.)

Y 'l president del *Ateneo* que ab els altres quatre de diferents corporacions van arrogarse la representació de Catalunya pera conseguir determinats fins agens per complert al carácter intelectual de la Corporació, aquesta es l' hora (y 'ns trobém al primer de mars) que no s' ha recordat de inaugurar el curs de l' any académich que va comensar el primer de juliol passat. Prompte haurán transcorregut nou mesos, y no parirá 'l discurs que deu als seus consocis. ¿Se vol encare major esterilitat?

*
*
*

Casi fa riure 'l pensar ab els esforços desespe-

L' ÚLTIM CRIT DEL CARNAVAL

—¡Las cucurullas!... ¡Sálvese quien pueda!

rats que varen fer els elements catalanistas per apoderarse del govern del *Ateneo*: pretenían insuflar-li un alé de nova vida, y ara que 'n disposan el deixan morir de anémia: invocavan el dret al us del llenguatge catalá, y ara que desde la cátedra poden usarlo á *tuti-plé*, enmudeixen. Son inconstants y lleugers com aquells que ab la possessió de la dona ambicionada passen en un instant de l' enamorament á la indiferencia.

Si fos possible que un día disposessin del govern de la terra catalana, bé podém exclamar davant de aquest exemple:—¡Pobra Catalunya!

P. DEL O.

L' ULTIM CARNAVAL

SONET

He vist marquesos, duchs, condes, ranxeros...
he vist els *dominós* á carretadas;
senyoras mes ó menos imitadas;
manolas y manolos y... toreros.

He vist *bebés*, gitanos y xufieros;
pagesos á grapats, *donas...* *prenyadas*;
gossos y gats y *monas* fent *monadas*
y ossos ab pell de sach ballant boleros.

N' he vist fent lo *graciós* venent sardinas;
dimonis esquats y sense banyas;
beneys ab gibrelletas, baylarinas,
serenos ab faldillas... noys ab canyas;
l' un portava un bastó, l' altre una escombra...
res de sentit comú; tot mala sombra.

DOMINGO BARTRINA.

EL DIT Á LA LLAGA

La vigorosa campanya que contra 'ls llibres de text dolents s' ha iniciat á Barcelona y á Madrid, me recorda l' antich propòsit que tenia jo d' ocupar-me d' un assumpto que ab aquest se relaciona y que en quant á importancia tal vegada arriba á superar-lo.

Que las obras dedicadas á la ensenyansa de la joventut son, en general, detestables ho saben tots els que no fan negoci ab ellas. Las probas, desgraciadament, abundan.

L' altre dia en *Juventut* vaig llegir uns fragments d' una *Elocuenciá moderna*, que n' hi ha per llogarhi cadiras... y tirarlas pel cap del fulano que l' ha publicada.

A la vista tinch també unas *Nociones de Geografía general*, declaradas *nada menos* que de text *por Real Orden* y premiadas ab medalla de plata en una Exposició Universal, que contenen datos tan curiosos com els que vaig á transcriure:

«Las poblacions més importants de Suiza son, entre altrás, Basilea, Lucerna y Bale.»

«En el Centro-América hi ha Guatemala, que comprén *cinch* petites repúblicas.»

«A l' América del Sud s' hi troba una *nació* que s' diu Buenos-Ayres, *capital* Buenos-Ayres.»

Pero aixó, tot y sent molt deplorable, no té al meu entendre sino una importancia relativa.

La mala qualitat dels llibres de text destinats á la infanciá pot compararse ab una enfermetat de la pell. Apareixent al exterior, ella mateixa 'ns avisa y 'ns dona medis de combatre-la.

¿Qué 'l noy compareix á casa ab un llibre nou? El pare qu' es previsor se 'l mira y l' analisa, y si 'l veu tan disbaratat com la *Elocuenciá mo-*

LAS DUGAS QUARESMAS

La del pobre y la del rich.

terna ó com las *Nociones de Geografía general*, no te mes que fer que retornar el llibre al mestre y dirli que pera apendre tonterías no hi ha necessitat de que la quitxalla vaji á estudi.

Lo terrible es quan la malaltía es interna y no presenta cap senyal exterior, es á dir quan las deficiencias de la ensenyansa son imputables mes que al llibre al mestre.

El deixeble que 's troba en aquest cas acut cada día al col·legi, las senmanas passan, els finals de mes—y ab ells el compte del mestre—arriban ab pasmosa puntualitat, y l' instrucció del noy no 's mou del mateix siti.

—No ho entench—pensa 'l pare, una mica extranyat, cada vegada que fa alguna pregunta al seu fill:—molts llibres, molts quaderns y moltas facturas de gastos extraordinaris, y 'l noy cada día més burro.—

¿Cóm s' explica aquest fenómeno? ¿Es que 'l deixeble no es aplicat? ¿Es que á pesar de la seva voluntat no pot entrarhi?

Ni una cosa ni l' altra: es que 'l mestre ha posat escola com podria haver posat botiga de betas-y-fils, y ocupat en fer marxar el negoci á la seva manera, de lo que menos se cuyda es d' ensenyar.

Parlo per experiencia y puch citar exemples.

Sé d' un col·legi ahont la base fonamental de la educació es un *Niño*, un Jesuset col·locat en un lli-tet de pallas vora de la taula del mestre. Al voltant del Jesuset hi ha un cert número de béns de pessebre—*corderitos*, com diu el professor,—que representan als deixebles. Tantas criaturas, tants *corderitos*. Cada nen té 'l seu senyalat, y 'l coneix per una cinta de color que porta al coll.

Ara bé: ¿Qué 'l deixeble A está distret? El seu *corderito* es separat una mica de Jesús. ¿Qué 'l deixeble B s' ha portat com un home? S' acosta 'l seu *corderito* cap al *Niño*. ¿Qué fulano no estudiá? Enretirada de *corderito*. ¿Qué sutano riu? El *corderito* ho paga. Y *corderito* vá, *corderito* vé, el moviment de *corderitos* no para en tot lo día, pero la ilustració dels deixebles no adelanta un pas.

En un altre col·legi 'l professor las enfila per un altra banda. Durant lo transcurs del any, la seva apatía no 'l deixa enrahonar més que lo estrictament necessari. Hi ha días que apenas obra boca, y si no s' entén ab els deixebles per senyas no se n' hi falta gayre. Pero duas ó tres senmanas avants del seu sant, allí veurían amabilitat, eloqüencia y soltura de llengua.

—«Cuando los discípulos—sol dir—son sensibles y tienen buenos sentimientos, uno de los días para ellos más solemnes es el del santo de su profesor. ¿Con qué solicitud se conciertan para reunir fondos á fin de hacerle un regalo, un obsequio que patentice su cariño, su afecto al que les suministra diariamente el pan de la inteligencia!... No es que yo lo diga por ustedes ni trate de hacer presión sobre su ánimo, pero al oír referir lo que respecto á este punto pasa en otros colegios, la verdad, me enternezco y no puedo menos de pensar: Así, así quisiera yo á mis discípulos!»

¿Que aixó es enorme?... Lo sensible es que sigui veritat y que 'ls pares, olvidant un dels seus debers mes elementals, no prestin á aquestas materias l' atenció que 's mereixen

Las criaturas, si no 'ls estira la llengua, mol-

ANANTLO Á ENTERRAR

—Ansia, noys, busquéu puesto desseguida, que 'l wagó-restaurant ja no pot dir faba.

tas cosas no las explican, porque no hi donan importancia ni poden donarn'hi. Pero si 'l pare sab confessarlas hábilment, no 's callan res.

Sométrelas á un exámen freqüent de lo que fan y deixan de fer al colegi es una mida que tots els pares haurían d' adoptar, en la seguretat de que si bé 'ls proporcionaría descubriments desagradables, els evitaría perills dels quals ara ni sisquera 'n tenen idea.

Quan el meu fill tenia sis anys, un dia vaig interrogarlo sobre lo que aquella tarde havian fet á estudi. Hi ha que tenir present que alashoras, en materia de números, apenas sabia sumar.

—Cóntam, cóntam—vaig dirli:—¿qué heu fet avuy? ¿Qué us ha ensenyat el mestre?

—Ens ha ensenyat d' extreure la raiz cúbica.

Rigurosament históric. ¡La arrel cúbica á un nen de sis anys, qu' encare deya veintiocho, veintinueve y veintidiez!...

Com es natural, averiguada la certesa del fet, l' endemá vaig portarlo á un altre colegi. Per haverlo de fer anar á aquell, tant se valia enviarlo directament á un manicomi.

¿No es mes terrible aixó que las imperfeccions ó 'ls defectes dels llibres de text?

Lo que fa falta aquí, tant ó mes que una revisió de las obras destinadas á la ensenyansa, es una revisió dels mestres.

D' aquellas, cuántas n' hi ha que son bonas per llensar!

D' aquests, ¡quánts que necessitan tornar á estudi!

A. MARCH.

T' ESTIMO MES!...

¿Qué si t' estimo?... ¡Quina pregunta!
Per 'xó 'm titulo lo teu promés,
y cada día que passa, creume,
t' estimo més.

T' estimo, hermosa, veyente alegre
perque 'm dons vida tú ab el goig teu
y si, dolenta, fas l' enfadada,
t' estimo més.

Si á cops un jove dels que coneixes
ab tú 's propassa, fente l' ullet,
jo, plé de celos y boig de rabia...
t' estimo més.

Jo no 't subjecto; fes lo que vulguis,
si es que 'm vols, prentme; si no, no 'm prens.
Ja m' acontento sabent, hermosa,
que cada día t' estimo més!

SALVADOR BONAVIA.

CABALLERS ¿EN QUÉ QUEDÉM?

Llegir un diari de *gran circulació* dels que avuy se publican á Barcelona y quedarnos á las capsas, es tot hú.

—¿Ya será veritat aixó que hi llegit?—se pregunta 'l lector que coneix el panyo y está escamat per la freqüencia ab que 'ls *grans* periódichs li donan gat per llebra.

En la secció de telegramas sobre tot, ens clavan cada castanya que deixa blau. No fa molts días un *parte* de Madrid donava compte d' un article del *Nuevo Régimen*, referent al catalanisme, concebut en termes tan extranyos, que desseguida vaig posarme en guardia. Arriba el *Nuevo Régimen*, el repasso, y, en efecte, l' article del periódich del Sr. Pí no deya una paraula de lo que 'l telégrafo 'ns havia explicat.

Pero encare aixó serían flors y violas. Si 'l corresponsal telegráfic no ha sapigut extractar bé l' article ó ab la transmissió s' ha alterat l' essencia del text ¿quina culpa hi té 'l pobre diari? A n' ell li han enviat aixís y aixís ho publica: de lo demés, fa com Pilats, se 'n renta las mans.

Lo graciós es que lo mateix que succeheix ab las noticias de fora passa ab las que 's refereixen á la nostra ciutat.

Diumenje, sense anar més lluny, entre *La Publicitat* y 'l *Noticiero* van armarme un *lio*, que á horas d' ara encare no hi pogut desenredarlo.

Volguent sapiguer si la banda municipal havia tocat al Passeig de Gracia, agafo 'l primer dels citats periódichs y miro si 'n diu alguna cosa.

Si que hi havia tocat: *La Publicitat* ho declarava categóricament.

«La banda municipal situada en el cruce de la Granvia ha ejecutado el concierto de costumbre.»

Pero heus aquí que buscant més detalls obro 'l *Noticiero* y 'm trobo ab la següent sorpresa:

«La banda municipal, que se situó en el paseo de Gracia con objeto de dar el acostumbrado concierto, tuvo que retirarse al poco rato por impedirle el viento continuar allí.»

Segons el primer diari, la banda havia donat el concert de costum; segons aquest, la banda havia hagut de retirarse sense poguer tocar... ¿A qui creure?

Un altre cas, ocorregut el mateix diumenje y entre 'ls mateixos periódichs.

TIPOS DE QUARESMA

—Si vols estar ben servit... pórtat tú mateix l' asiento.

Feya días que 's parlava de la vinguda á Barcelona d' un grupo de valencians, alumnos de l' Escola de Bellas Arts de la ciutat del Turia.

El diumenje al vespre jo no sabia si la comitiva havia arribat ó nó, y, com es natural, necessitava acudir als diaris pera enterármén.

¿Quín resultat vaig tráuren de la seva informació? Prepárinse á riure... ó á plorar, si aixís ho prefereixen.

La Publicitat:—«No han llegado esta mañana los estudiantes de la Escuela de Bellas Artes de Valencia de quienes se había dicho pasarían unos días en Barcelona visitando sus monumentos.»

El Noticiero Universal:—Esta mañana en el correo de Valencia han llegado á esta ciudad los alumnos de la Escuela de Bellas Artes de Valencia que vienen á visitar los monumentos artísticos de Barcelona.»

Aquell que no havían arribat; aquest que sí... ¡Dos periódichs de Barcelona, que no logran posarse d' acort sobre una cosa que á Barcelona ha d' haver passat!...

¿En qué quedém, caballers?... Convindría que aquestas planxas no 's repetissin ab tanta freqüencia, perque, francament, si ni podém creure lo que de casa 'ns explican ¿quina fé volen que posém en lo que 'ns diuhen del Transvaal, de Russia ó de la provincia de Cuenca?

MATÍAS BONAFÉ.

TIPOS DE QUARESMA

¡!—Lo que més m' empipa d' aquesta temporada es aixó dels dejunis,

QUARESMA

¡Lo Carnaval ha mort! Ja fá alguns días que varem enterrar lo Carnestoltas y el xivarri, la gresca y el bullici sepultats van quedá ab aquella mómia. ¡Lo Carnaval ha mort! Ja la Quaresma engalanada tota de violas com sempre ha fet sa triomfal entrada ab gran reculliment y ab fé devota.

Lo sol brilla explendent, los camps verdejan, refilen los aucells cansons festosas y els marges están plens de flors boscanas y els boscos fan olor de farigola.

Inseguint la costum de cada anyada, l' enamorat galán ab sa xicota cambiantse amoretas á l' orella y miradas d' amor, la serra voltan. —Hermosa—li diu ell.—¡Y qué t' estimo! —¿No m' enganyas?

—¡Oh, no!

—¿M' estimas forsa?

—¡T' estimo fins al Cel! ¿Y tú, ma vida?

—¡Ja sabs que jo t' estimo ab passió folla!

—Si es cert lo que tú 'm dius, si no m' enganyas, ¡de ton amor bé 'm pots doná una proba!

Per 'xó 's veu animada la campinya fins que declina el Sol cap á la posta; per aixó tenen lloch tan bells idilis.

¡¡¡Y per 'xó ab desconsol molts pares ploran!!!

F. CARRERAS P.

LLIBRES

LA FAMILIA ASPARÓ.—*Novela de costums de nostre temps* per DOLORS MONCERDÁ DE MACIÁ.—La celebrada autora de *La Montserrat* vé á donar ab aquesta obra una nova mostra de son envejable talent. Dos condicions revela que son preciosas tractantse de qui pretenga cultivar la novela: es la primera un afinat esperit de observació, y la segona una sinceritat encisadora, que ratlla en la ingenuitat. Ab ellas, que las compararem á dos alas, vola segura y consegueix l' efecte que 's proposa.

Temperament essencialment femení exhuberant de bondat y de noblesa de sentiments, cap esforços fá per contrariarlo, avuy qu' en determinat sentit tant se parla y se treballa pera l' emancipació de la dona. La Sra. Moncerdá se sent agrada de lo qu' es y exhala aquest agrado com la flor sos naturals perfums. ¡Y com no si es en certa manera 'l proto-tipo de la dona catalana!... Totas las que senten l'amor á la familia, al ordre doméstich, á la morigeració de las costums; totas las qu' estiman la vida senzilla de la llar; totas las que tenen serenitat d' enteniment y puras efusions de cor escriurían com escriu ella, si 'n sabessen. Aixó vol dir que totas, ja que no pugan imitarla en lo maneig de la ploma, al llegir las hermosas páginas de sa última novela, se sentirán intimament compenetradas de lo que sent y expressa ella de una manera tan hermosa.

Una narració interessantissima, molt ben equilibrada; una pintura excelent de tipos y costums; una llissó molt moral que 's desprén de l' acció, y una forma literaria primorosa, fácil, fluida y al mateix temps rica de color y de carácter, tot aixó es l' atractiva novela titulada *La familia Asparó*, que una vegada 's comensa á llegir no 's pot deixar, passantse de un capítul al altre ab verdadera delectació.

Nosaltres fentli justicia la posém entre 'ls millors llibres que del seu género ha produhit la moderna literatura catalana.

BREU COMPENDI DE L' HISTORIA DE LA LITERATURA CATALANA per NORBERT FONT Y SAGUÉ.—Traball elemental escrit en forma de preguntas y respuestas, sembla destinat á servir de llibre de text en las es-

colas de instrucció primària en las que s'ensenya en català, y en aquest concepte compleix plenament lo seu objecte, puig dona compte dels principals escriptors y de las obras que aquests han produhit en las cinch épocas en que l'autor divideix el moviment literari de Catalunya. Abarca la primera desde 'l sigle ix al xiv; comprén la segona 'ls sigles xiii y xiv; la tercera 'ls xv y xvi; la quarta 'ls xvii y xviii, y la quinta y última 'l xix.

Te donchs tot lo que ha de tenir un tractat elemental, que pot servir de base per un estudi mes ample y detingut.

Altras produccions rebudas:

Del modo com faig els versos.—Diàlech representable en català y en vers per Joan Vila y Gaspar.

* * * *Un beneyt del cabàs*, juguèt còmic en un acte original y en vers per Manel Ribot y Serra, estrenat á Romea 'l 14 de octubre de 1879. Segona edició. L' ha donada á llum l' empresa de L' Atlántida.

RATA SABIA,

CANSÓ D' HIVERN

Quan del poble vaig anarmen
per reliquia 'm vares dar,
per cada ull, cent prometensas;
mil adeus per cada má.
Al roser de ta finestra
una rosa hi va esclatar.
—¡Pobre roser! ¡pobra rosa!
¿quan jo torni ahont pararán?...
—No ploris més—vares dirme
la má al cor te vas posar:
—La rosa que aquí dins guardo,
el temps no la marcirá!

Plé d' afany retorno al poble,
l' hivern la verdó ha glassat,
sols mitj negreiant verdejan
los xipresos del fossar.
Del fossar la vista aparto,
lluny oviro el campanar,
sento dringar las campanas...
¡quina tristesa que fan!
Pel camí trobo á la mare
boy plorant acotxa 'l cap,
los llabis se li desclouhen
com si volguessin resar.
Vaig davant de una finestra
lo roser ja no hi es pas:
hi ha una branca geperuda
dintre d' un test esquerdat.
Me 'n entro dins d' una casa
—¡Amor meu, ja he arribat!
—¡Si vols trobar ta estimada
fill meu, vesten al fossar!
—Anyorante nit y dia
no feya més que plorar:
¡quan las rosas van marcirse
lo fosser la va enterrar!...

SANTIAGO R. COLOM.

¶ Els espectacles, durant el Carnaval, tenen per teatro la vía pública: al carrer se llansan las munions, deixant els teatros poch menos que deserts. Algún de aquests anuncia la funció «con asistencia de S. M. Carnavalesca», y ab aixó consegueix despatxar algunas entradas més.

En una senmana en que reyna 'l deu de la Rutina

vajan á buscar novedats teatrals... No n'hi ha de fetas.

Aixís donchs, conténtinse ab que 'ls enumeri ràpidament lo poch que s' ha fet y alguna cosa de lo que 's prepara.

PRINCIPAL

Funció catalanista, ab gran pet de *Segadors y Viscas* de tota classe. Organizada per la *Societat protectora de la ensenyansa catalana* y dedicada á la *Unió catalanista*, servi pera posar nerviós y mitj esperitat á n' en Romero Robledo, que ab poch quen' hi donguin ne te prou per encalabrinarse.

Llástima que per dar á la festa la significació deguda, no haguessin posat en escena la sarsuela titulada *Joch de noys*.

ROMEA

De la nova pessa *Ayguá á coll y peu aixut* res puch dirne, perque no vaig assistir al teatro. Y ni per referencias m' es permés parlarne, puig no sé que cap periódich se n' haja ocupat.

¿Vol dir aixó que s' ha quedat ab la primera part del seu títol, ó siga ab l' *ayguá á coll*? Podria ser.

En cambi s' han reanusat las representacions del aixerit saynete *A ca 'l Notari*, haventlo posat l' aplaudit actor Sr. Soler en la funció del seu benefici.

NOVEDATS

En Paladini y la major part dels actors de la companyia s' han despedit del públich de Barcelona. Sobre la base de la eminent Mariani y del seu marit Sr. Zampieri s' ha constituhit una nova companyia, que donará sa primera representació demá dissapte.

Ab ella se 'n inaugura una serie de 34... una pesseta justa, que donat l' éxit que alcanza la gran actriu bé podria convertise en pesseta columnaria.

CATALUNYA

El galope de los siglos, lletra de 'n Sinessi Delgado, música del mestre Chapí, resulta una verdadera extravagancia, y lo pitjor es que te molt poca gracia.

Aquell Conde guerrero que 's troba de cop y volta á la prevenció y al foyer de un Café-concert fa molt trista figura, y ni com á héroe de quiento marvellós pot passar á penas.

Per lo que toca á la música trobém que 'l mestre Chapí 's repeteix una mica massa. La major part dels motius de la partitura ja 'ns eran coneguts: aixís es que 'l públich se limita á saludarlos, qu' es lo que 's fa ab un conegut quan se torna á veure; pero ho efectúa sense calor ni entusiasme.

Creyém que tant l' autor de la lletra com el de la música 's deixarán de galops, y encare que siga posantse al trot ó al pas procurarán compensarnos ab alguna obreta de més *sindéressis* que *El galope de los siglos*.

GRAN-VIA

Per ahir dijous estava anunciat l' estreno de *El patio* ab tots els requisits corresponents ó siga ab l' asistencia dels germans Alvarez Quintero y ab l' estreno de la corresponent decoració del Sr. Chia

La senmana próxima 'n parlarém.

N. N. N.

SERMONS DE QUARESMA

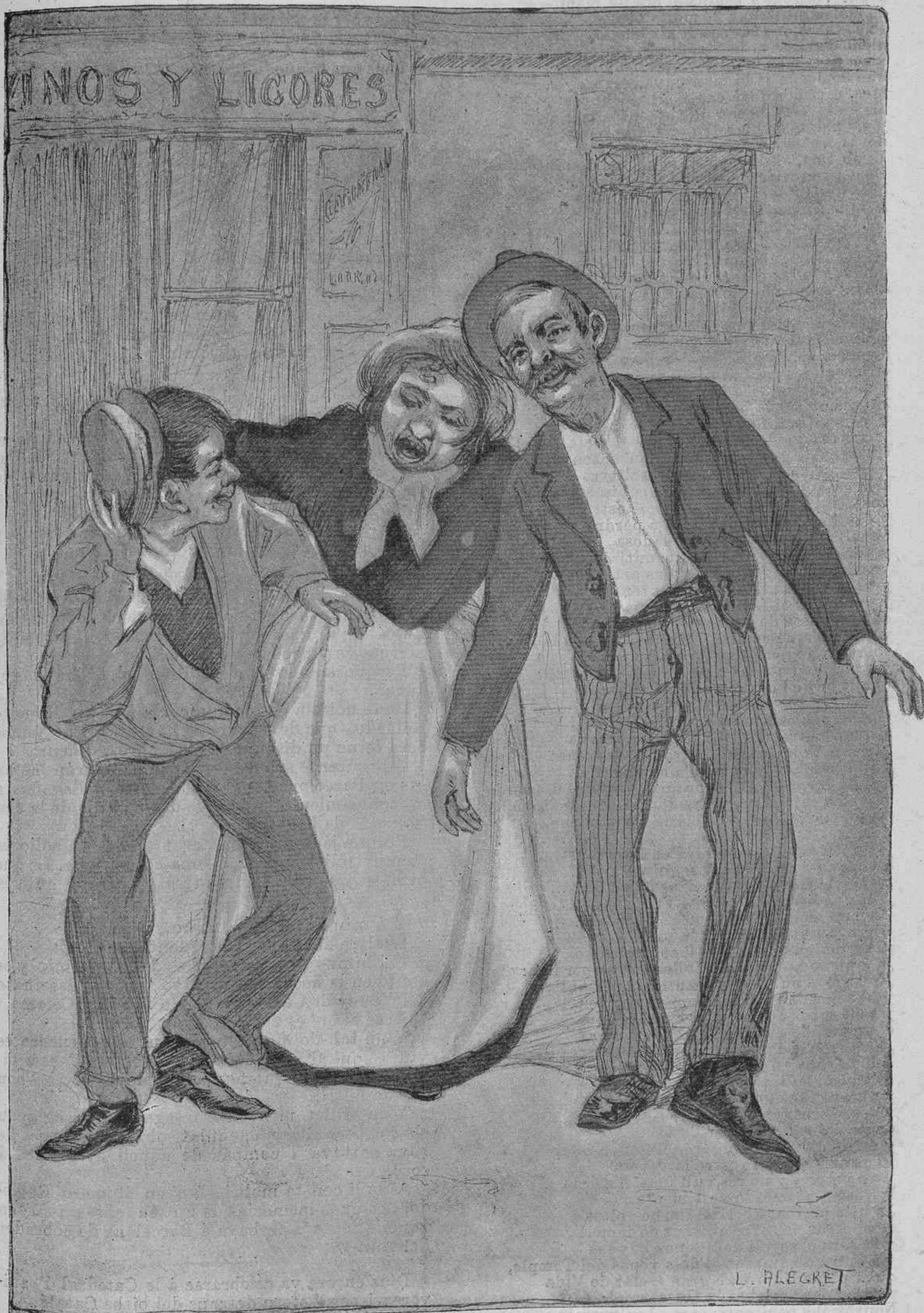
A LA JOVENTUT

*Anit s' alsá pel cel tant grossa
y plena la lluna, que semblava
á prenys d' un Sol. Prenys mentiders!*

AIXÍ PARLÁ ZARATHUSTRA.

Tothom se 'l va escoltar com qui sent ploure...
Il·luminat son front per las ideas
qu' al bés del Sol, en son *tupí* florían,
per proclamá 'l regnat de la Bellesa,
del amor infinit á la Natura,

TORNANT DEL ENTERRO (Dibuix de L. ALEGRET.)

—¿Veritat qu' es extrany?... Quan hi hem anat eram tres; ara som sis: nosaltres... y tres monas.

del Vot suprem per la Vritat Eterna,
va baixá el bon senyor de la montanya,
com aquell que portés els ous á vendre.
Y puic, segons s' esplican, era un mano
de molta intuició y de molta beta,
ab sos sermons füetejant als homes,
plens de mots nous y radicals sentencias,
va cantar més vritats y més ben ditas
que no Jesús en la montanya célebre.
Mes, ningú 'n feya cas d' ell alashoras:
els mes dusos de cap no van enténdrel
y els pelats de clatell que 'l coneixian
deyan qu' era un tocat de l' ala dreta.
Y ¡oh Deu, el temps y el mon com donan voltas!
De cop, en Nitzske vá y el desenterra...
Y avuy la Joventut séria 'l proclama
fi de la fi, revelació suprema.

— Vosaltres l' heu entés, no més vosaltres,
els escullits, els purs, els *tres dotzenas*
que donéu las patents de diletantti
als qu' han rebut vostras llisons d' estética;
vosaltres que formeu en la comparsa
de tota aquesta rúa de disfressas
de filósofs y doctes patológichs,
de músichs, de pintors y de poetas;
sí; vosaltres parásits de la vida
que no enteneu l' amor d' altra manera
si no omplint la bellesa de la dona
d' espasmes infeconds, com vostres lletras;
vosaltres que sentiu horror pe 'l vici
tractant de grollerots als que l' ensenyan
y feu qu' en el vostre íntim solitari
s' hi amagui la més gran concupiscencia;
vosaltres que us vestiu ab *pose* estranya
y camineu ab por de llensá á perdre
aquella deixadés tant cuydadosa
y aquells *bucles* al front, de mitja verge;
vosaltres que fruiu els goigs artístichs
y us passeu al Eden horas enteras,
y que teniu el Litri en fototipia
de las capsas de mistos (serie tretze);
vosaltres que us diheu grans pe-simistas
sols perque feu literatura péssima
y que voleu que us tinguin per bohemis
anant bé de butxaca y bé de ventre;
vosaltres que canteu l' arbitre lliure,
emancipant aixís vostre intelecte
y quan se tracta d' aixecá una estatua
al gran Voltaire us hi gireu d' esquena;
vosaltres, que coberts d' una aureola
qu' ha incensat la ignorancia ab fums d' userda,
sembleu també prenyats d' un Sol magnífich...
(prenys mentiders, com els de lluna plena.)

Vosaltres que, com feya en Zarathustra,
estimeu tant el Sol y 'l seguiu sempre,
y en nom seu diheu fástichs á la Lluna...
y us quedeu á la lluna de Valencia.
Oh manyachs! Pobres orfes de criteri!
Oh joventut esclava de la Idea!
¡Cóm malgastas la fé y l' entusiasme!
¿Y que no ho veus que 't donan gat per llebra?
¿Qu' are 's publica un cántich de Iamblicus
y babejeu de gust tot y no enténdrel...
y sens saber que tot alló es sols copia
d' un article que duya 'l *Vida Nueva*?
¿Ne veyeu, pobres xays, que 'ls vostres Idols
son de paper d' estrassa y 's doblegan
tots al impuls de capritxosa moda,
y durarán tot lo que duri aquesta?
¡Oh seriosos farsants, ab posat grave
de *capitá-manaya*! Per l' Idea
y en nom de Zarathustra, el *sopera-ome*,
jo us arrenco del rostre la careta
y ab un tres y no res vull feus' á micas
la vostra *abocetada* vestimenta.
Ja hem arribat al fi del Carnestoltas
comparsas de carré ab veus de femella;
¡via fora el soroll de llaunas buydas
y á entrá ab quietut al dols repós del Temple,
qu' á plena llum y ab gran esclat de Vida
sermonejant celebra la Quaresma!
Neurótichs penitents: pareu ben prompte

vostras inmensas y sensuales orellas...
Tot lo qu' es fondo á mí, á la meva altura!
Aquí tot deu, de genollons á terra!

Per xó 't prego un instant qu' ara m' escoltis,
oh joventut que tens aquesta cèva.
Para atenció y després... segueix ta via
si veus que lo que 't dich no val la pena.

FRA NOI.

Diumenje passat una comissió del Ajuntament
presidida per l' Alcalde va visitar la Plassa de
Toros que s' está construhint á la Gran-vía, prop
de la Creu Cuberta.

Vels'hi aquí una Plassa de Toros qu' encare es-
tá per acabar y ja hi ha hagut una vara.

La del Sr. Martínez Domingo.

També aquest any el Carnaval s' ha disfressat.
Sí, senyors; s' ha disfressat de burro.

Perque de festas que valguessin la pena se n'
han celebradas ben pocas: el ball infantil, la Ca-
balgata del Niu guerrer, el ball de máscaras de
las escolas francesas etc., etc... Aixó á tot esti-
rar y apreciantho ab molta benevolencia.

En cambi de mascarots xavacáns, indecents y
bruts n' hi ha hagut una verdadera plaga.

* *

La Rua, la un día famosa Rua á la Rambla ha
tingut molts espectadors y ben pochi carruatjes.
En cambi al Passeig de Gracia ha tingut molts
carruatjes y pochi espectadors.

Perque aquest any de Ruas n' hi ha hagut
dugas.

Bona noticia per comunicarla á n' en Romero
Robledo, que de segur li hauria faltat temps
pera ferne un discurs en el Congrés, dihent:

—Figúrense sus señorías como andarán las co-
sas en Barcelona, que, según noticias llegadas á
mi conocimiento ha habido dos ruas: la de la *Pa-
túm* y la de la *Perdiu*.

Perque ja haurán observat que l' ex-pollo es
com un rellotje: si se li dona corda, toca. Lo que
hi ha es que toca sempre tres quarts de quinze.

Y á propósit de 'n Romero.

L' altre día va fer la següent afirmació:

«El himno *Los Segadors* es de exterminio y se
cantó en la época en que tuvo lugar el asesinato
del Virrey de Cataluña, conde de Santa Coloma.»

Aixó sí qu' es ben cert.

Y un tal Moliné y Brasés, que avuy encare es
viu, es qui al any 1640 se va empescar l' estribi-
llo: «Bon cop de fals, segadors de la terra—bon
cop de fals.»

Y en Millet, mentres els segadors arreglavan
els *comptes* al *comte*, enfilat sobre una cadira de
boga portava 'l compás de aquell assassinat á
coro.

Aixó li consta molt bé á n' en Romero Roble-
do, per unas memorias de un séu rebesavi qu' en
aquella fetxa 's trobava á Barcelona de cobrador
del tran-vía.

Días enrera va celebrarse á la Catedral l' ani-
versari per l' etern descans del bisbe Catalá.

En aquesta solemnitat religiosa hi va brillar

ARRIBADA DE LA QUARESMA

per la seva ausència 'l successor del difunt, y aixó qu' eran molts els que creyan que may siga sino pel ben pareixer, el Doctor Morgades no hi faltaria.

Pero lo que diria sens dupte 'l sabi prelat:

—Com qu' ell no ha de venir al meu, estém en paus.

Y ara vostés no diguin, que aquesta es després de tot la gran filosofia de la vida.

Recepta pera fer creixer el número de socis de un cassino conservador.

Hi ha, per exemple, un gremi de calesters compost de uns 600 individus, queixosos tots ells de la conducta del Ajuntament que 'ls hi clava dos nous impostos sobre 'ls que ja venían pagant.

Donchs se 'ls invita á reunir-se en el cassino, y un cop allí se 'ls diu:

—Nosaltres ens cuidarém de redimir-vos de aquestas cargas: tením ab l' Ajuntament prou influencia pera conseguirho; pero ha de ser ab una condició: heu de fervos socis del cassino.

* *

Ara no mes falta que 'ls calesters hi estigan conformes, y 'l Cassino conservador ja no te sino motius de sobra pera mostrarse satisfet y orgullós.

De un sol cop logra un ingrés de 600 aristócratas... Sí, senyors: aristócratas, porque tots 600 gastan carruatje.

Ha tornat á sortir *La Barretina*, dihent palmariament que vé á fer la guerra á LA ESQUELLA y *La Campana*, porque veu que 'l públich segueix dispensantnos els seus favors, y aixó li desperta la furia de aquella passió tan cristiana que se 'n diu la *enveja*.

A l' última plana aquest periódich que 'ns ha d' exterminar sense remey, ensenya l' orella de la séva procedencia, publicant l' anunci dels serveys de la *Companyia Transatlántica*.

De manera que de la subvenció que l' Estat satisfá al Sr. Marqués de las Cinquillas, sempre li quedan unas quantas

—¿No 'm demanavan? Ja soch aquí.

pessetas, perquè 'ls noys de *La Barretina* pugan trobar á las sevas caixas lo que 'l públich els hi nega obstinadament.

La llástima que á las bonas intencions que 'ls animan no hi uneixin una mica mes de pesquis. Ja m'agrada que al seráfich Marqués l' explotin; pero ho fan ab tan poca manya, el serveixen tan malament, que, ab franquesa, li roban els quartos.

La Barretina apareix considerablement disminuïda de tamanyo: per las sevas dimensions mes que barretina es gorra de dormir... y pel séu text y pels séus grabats encare mes.

No baixará de 75 mil pessetas la suma que 'l *Foment* enviará en ausili del poble de Ataquines que ha suferit els efectes de un horrorós incendi.

Y aixó, sense contar ab els géneros de totas menas que han reunit els fabricants, procurant que 'ls que han perdut l' habitació, tingan quan menos lo necessari pera vestir-se y abrigarse.

* *

¡Alsa Sr. Romero Robledo: vinga un nou *espitx* contre l' egoisme catalá, que fá gala de la seva opulencia, enviant un socorro tan important á una població desventurada!

Ataqui als fabricants, dihent que si no's guanyessin la vida á expensas d' Espanya no tindrían 15 mil duros per fer una francesilla.

Y després, si desitja que 'ls d'Ataquines quedin ben consolats, no 'ls envihi un quarto: bastará que 'ls hi expedeixi uns quants exemplars del seu discurs contra l' egoisme catalá.

Perque avuy—estiguin ben segur—no hi ha res qu' engreixi tant com parlar mal de Catalunya.

Diu que un subjecte fingintse amich de 13 ó 14 regidors ab quals vots pretén poder contar se dirigeix á las personas que tenen á la Casa gran assumptos pendants de resolució y 'ls promet que aquesta será favorable, sempre que l' interessat se presti á abonar certas quantitats.

No es lo mes trist que hi haja tipos que procurin guanyarse la vida en aquesta forma, sino que las cosas s' hajan posat de tal manera que trobin sempre qui se 'ls crega y s' avingui á afluixar la mosca.

Certas plantas sols creixen en l' obscuritat.

Si l' administració municipal sigués clara y ordenada com deuria ser, no hi hauria corsaris.

Y ni aquests se 'n endurían els diners dels tontos, ni 'ls regidors el descrédit.

Lo ministre de Correus del govern francès (á Fransa donan tanta importancia á las comunicacions, que fins tenen un ministre especial de Correus) acaba d' establir, encare que de una manera limitada, la franquicia postal á favor de tots els individus del exércit.

En lo successiu cada soldat tindrà dret á expedir dos cartas cada mes sense necessitat de franquejarlas.

Aixó es tenir carinyo als servidors de la patria. ¡Dos cartas cada mes!

No es difícil endavinar á qui anirán dirigidas en sa inmensa majoria las dos cartas del pobre soldat. L' una será pels séus pares, y l' altra per la xicota.

Ara ja ningú extranya que quan se podan els arbres dels nostres passeigs els mutilin sense pietat: la qüestió ja no es sols fer llenya, sino hasta fusta.

Perque la fusta de plátano s' emplea en la construcció de anellas pera cortinatjes y altres objectes per l' estil.

De manera que 'ls plátanos que viuen al carrer, en certa manera podran gaudirse de tenir part de si mateixos dintre de las casas bonas.

Quan els pardals saltironin per las branques, serán capassos de dils'hi:

—¿Veyeu las anellas y las barras de aquells cortinatjes? Son fillas meas que han millorat de posició.

Pel correu interior, he rebut la carta que segueix:

«Sr. Director de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.—Present.

«Molt Sr. nostre: dispensi que li diguém pero vostés badan un xich massa. En certa ocasió y ab aplauso de Barcelona, va-

ren fer notar los famosos carmetlos que 'n Collaso dava á *El Diluvio*. Avuy succeheix una cosa per l' estil.

«Si llegeixen lo número del diumenje y altres d' aquestos días, veuran de la manera que s' alaba á l' alcalde accidental, conducta sospitosa tant perque *El Diluvio* sempre combat per sistema, com perque en Martínez Domingo no mereix llohas per uns fets que sols tendeixen á afavorir á l' Hereu Pantorrilles.

«Dels assumptos de Consums en parlan d' una manera que á la llegua 's veu que hi ha *gato encerrado*. Fins fá poch á l' administrador d' aquest impost cada dia l' atacavan y *Cabessut* vá, *Cabessut* vé, no 'l deixavan tranquil ni en forat ni en finestra; si vostés s' hi fixan ho comprobaran. Y no es perque las cosas marxín, segons sab tothom y més quan la venta de carns de *matute* ha prés grans proporcions.

«Temps enrera seguidament s' atacava als de l' Higiene y publicant los estats de la recaudació mensual, discutían ab *suellos* més llarchs que un dia sense pa, si las xicotas de *cartilla* produhían poch ó

TIPOS POPULARS BARCELONINS

En Pepet de las candelas.

PRELIMINARS DE LA EXPOSICIÓ UNIVERSAL

PARIS 1900

LOS PALAUS DE LAS NACIONS

Estat actual dels edificis particulars de las nacions que han de concorre al gran certámen.

produhian molt. Aixó també s' ha acabat; de l' Higiene, com dels Consums ja 'n parlan, pero de la primera contra l' *Sr. Pepito* que ja no hi té res que veure, y dels segons relatant fets de cap importancia comesos per infelissos carregats de canalla, mentres que lo gros, lo que realment perjudica als barcelonins, d' aixó no 'n resa.

»Com aixó es una fórmula d' enganyar als tontos que á Barcelona desgraciadament son molts mils, hem cregut acertat ferli las anteriors observacions per si creu del cas posarho en coneixement del públich.

»Salut y República.—UNS BARCELONINS.
»Barcelona 19 de Febrer de 1900.»

Com á toch d' alerta no está del tot mal la carta que precedeix. Ara falta veure si 'l net de D.ª Salvadora 's dona per entés y trayentse 'ls carmetlos de la boca contesta alguna cosa.

Y crech que li será un bé respondre, perque tants y tants carmetlos al últim li farán cuchs.

En un saló.

Hi entra una senyoreta molt alta pero prima com un espárrech.

—¿Quí es?—pregunta un dels tertuliáns.

—La senyoreta X.

—¡Ah!...

—Una noya que suspira pel matrimoni; pero que tal com está construhida no troba marit.

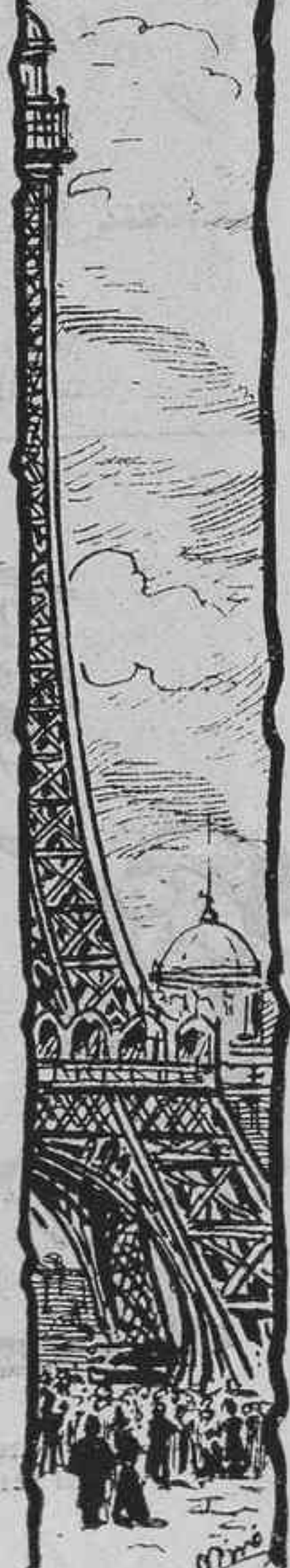
—¡Pobra xicota!... Ara me 'n faig cárrech. Es com un bastó que busca un cego.

QUENTOS

Lo president de un corteig fúnebre, ab un fulano que 's coloca al seu costat:

—Dispensi: ¿forma part del dol vosté?

El fulano:—Jo ho crech!... Dihentli no mes que 'l difunt se 'n ha

Oró

anat deventme tres mil pessetas, compendrà de-
sseguida si sento la seva mort tant ó més que
qualsevol individu de la seva familia!

En el restaurant.

Sobre 'l caldo de la sopa que serveixen á un
parroquiá, hi sobrenedan alguns cabells.

El comensal, cridant al mossó ab veu de tró:

—Digas als de la cuyna qu' en lo successiu els
cabells els serveixin apart, y aixís ne pendrà qui
'n vulga.

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NUMERO

- 1.ª XARADA. — *Vi-la-de-cans.*
- 2.ª ANAGRAMA. — *Ram—Mar.*
- 3.ª ROMBO.
 - C
 - C A S
 - C A M A S
 - C A M I S A S
 - C A M I S E R I A
 - S A S E R R A S
 - S A R A U
 - S I S
 - A
- 4.ª CONVERSA. — *Soltera.*
- 5.ª GEROGLIFICH. — *Cada qual per ell y Deu per tots.*

XARADAS

Ma segona es consonant
y musical ma primera,

D' ACTUALITAT

—¿Per qué ploras, beneyt?
—¡Vull fer un diari catalanista!...

y no trobo lloch tan tot
com es dintre del tercera.

JOAN ROCAVERT.

ANAGRAMA

L' Esteve dominat per la total
de una rifa total un dineral.

J. COSTA Y POMÉS.

TRENCA CLOSCAS

ROSA GLAS

Formar ab aquestas lletras degudament combina-
das lo títul de un monólech.

J. G. Y G.

TERS DE SILABAS

• • • • •
• • • • •
• • • • •

Primera ratlla vertical y horisontal: calsat.—Se-
gona: acció de guerra.—Tercera: ofici.

MUNITUS.

LOGOGRIFO NUMERICH

1 2 3 4 5 6 7 8—Carrer de Barcelona.
7 1 5 5 4 5 1— »
7 6 5 4 5 1— »
3 4 5 7 4— »
1 5 1 2— »
4 3 4—Consonant.
7 1— »
7— »

SISKET FARRÉ.

GEROGLIFICH COMPRIMIT

J. ROQUET.

Obras próximas á publicarse

TEATRE D' AFICIONATS

PER Narcís Oller

LA DAMA DE LAS CAMELIAS

por ALEJANDRO DUMAS (hijo)

TOMO 71 DE LA

Colección Diamante

LO PUNT DE LAS DONAS

per SERAFÍ PITARRA

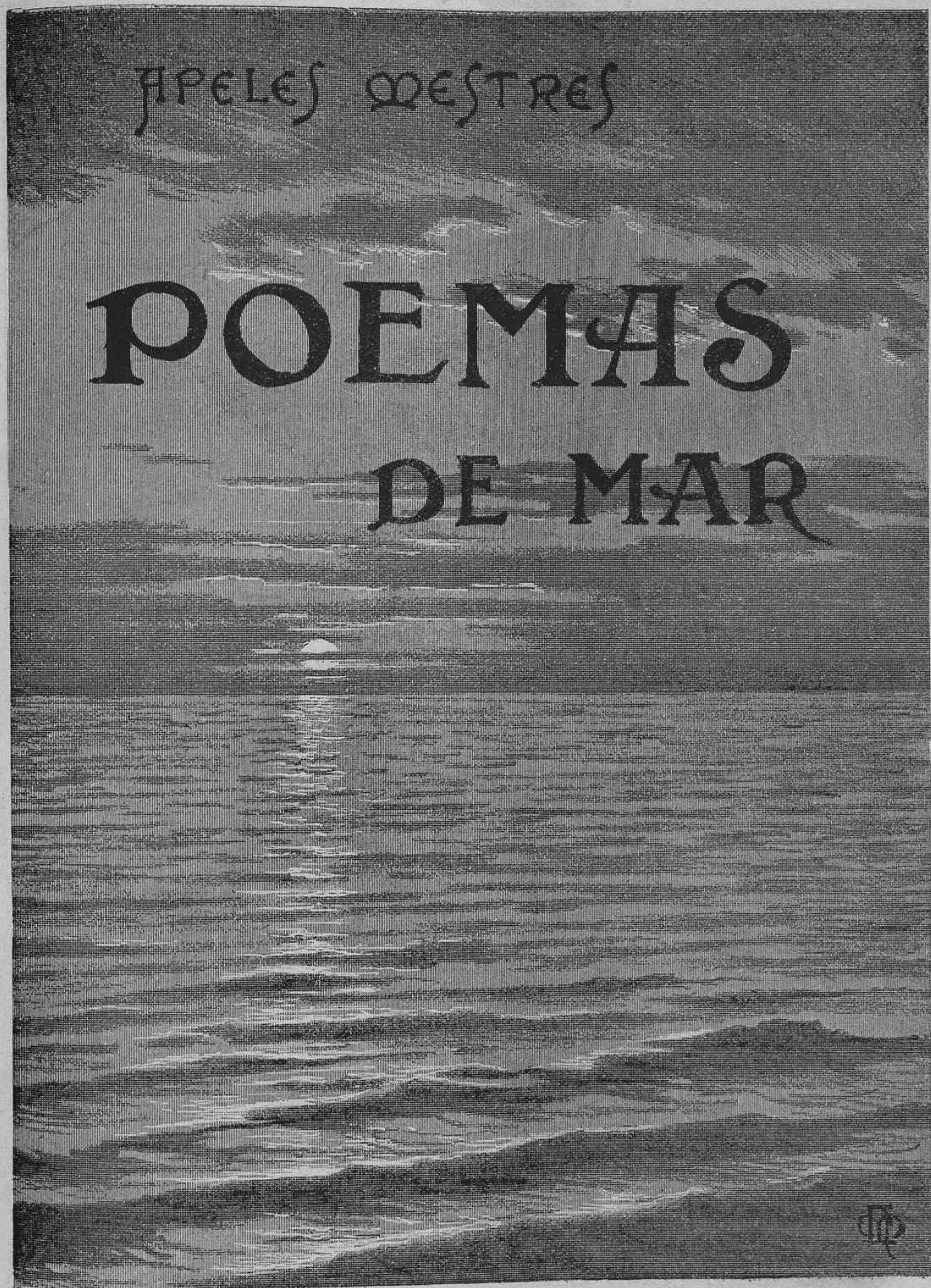
Singlot 15 de la nova edició ab ninots per
M. Moliné.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20.

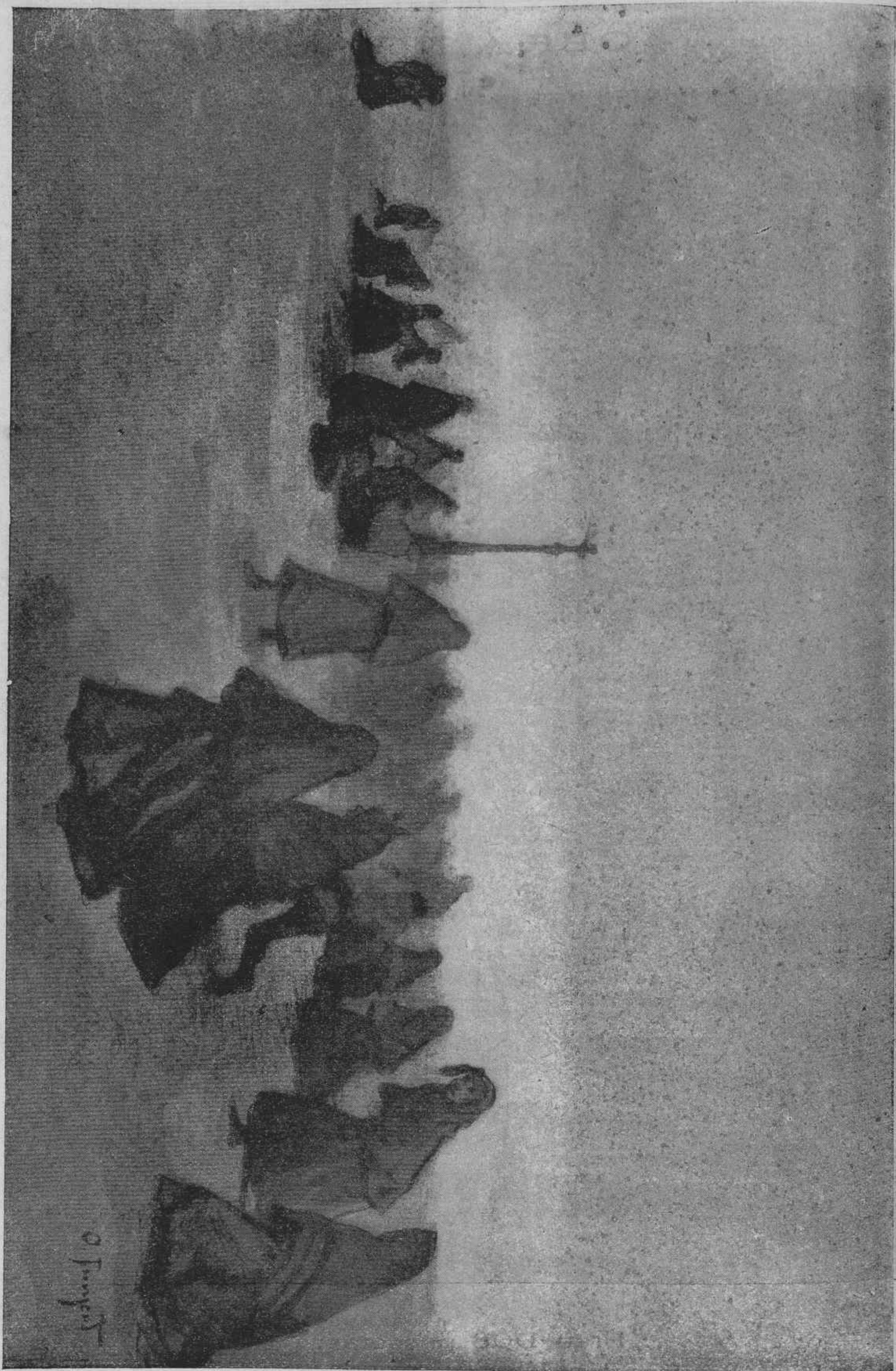
A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2.

OBRA NOVA

Preu DOS pessetas.

Entrada de quarresma.